

**EXEMPLE DE SEGON NIVELL DE CONCRECIÓ DE LES ÀREES
PER AL CICLE LLAR D'INFANTS**

EXEMPLE DE SEGON NIVELL DE CONCRECIÓ DE LES ÀREES PER AL CICLE DE LLAR D'INFANTS

Àrea 1: Descoberta d'un mateix

Continguts de procediments

1. Observació i exploració de les pròpies necessitats i possibilitats.
  - Reconeixement de sensacions produïdes per necessitats bàsiques.
  - Exploració dels materials i els objectes a nivell de sensacions i percepcions.
2. Control global i segmentari del cos.
  - Control postural: manteniment de postures.
  - Control de l'equilibri: regulació.
  - Coordinació dinàmica: control en els desplaçaments.
  - Coordinació òculo-motriu.
  - Dissociació i coordinació de moviments.
3. Estructuració de l'espai: orientació, situació, direcció.
  - Orientació en l'espai a nivell corporal: davant-darrera, dalt-baix, un costat-l'altre costat.
4. Percepció temporal en relació a les activitats quotidianes.
  - Regulació de ritmes.
5. Aplicació d'hàbits d'autonomia personal.
  - Creació d'hàbits de la neteja, la higiene i el vestir.
6. Expressió i manifestació cultural.
  - Expressió i manifestació d'emocions i situacions.
7. Imitació, imaginació i simulació.
  - Imitació i imaginació.
  - Joc simbòlic.

Continguts de fets i conceptes

1. Possibilitats del propi cos: Perceptivo-motrius, afectives i cognoscitives.
  - Les possibilitats perceptives i motores del propi cos.

2. El propi cos: esquema corporal.

- Parts i els elements externs del propi cos.

3. L'espai: orientació i organització.

- Nocions relacionades amb l'orientació estàtica i dinàmica: a davant-a darrera, a dalt-a baix, amunt-avall, a dins de-a fora de, junt amb-separat de.

4. Nocions temporals.

- Nocions relacionades amb l'ordenació temporal.

5. Noció d'identitat.

- Característiques personals i pròpies.

Continguts d'actituds

1. Iniciativa i constància en l'acció.

- Iniciativa en les activitats quotidianes.
- Satisfacció per les activitats quotidianes.

2. Autoprotecció davant de perills.

- Respecte per les situacions de perill en ambients coneguts.

3. Esforç per vèncer dificultats superables.

- Interès per vèncer les dificultats superables.

Objectius referencials de procediments

- Manifestar les pròpies necessitats: gana, set, pipí, caca, mocs, etc.
- Experimentar les sensacions que comporta el joc motriu.
- Reconèixer les sensacions que produeixen estats corporals referents a la postura, el moviment i l'equilibri.
- Explorar objectes i materials que poden estar a l'abast a nivell sensorial i perceptiu.
- Reconèixer els materials i els objectes que s'han manipulat i observat.
- Reconèixer les característiques dels materials i objectes coneguts.
- Controlar l'ajust postural en la manipulació de materials, objectes i estris.
- Mantenir, durant un temps previst, la coordinació de moviments i variar-ne la velocitat.
- Recordar, a curt termini, postures i moviments.
- Mantenir l'equilibri estàtic estant dret.
- Experimentar el control de l'equilibri estàtic aguantant-se sobre un peu.
- Mostrar haver-se iniciat en el control de l'equilibri desplaçant-se sobre diferents materials i recorreguts establerts per l'educador/a.

- Consolidar l'automatisme de la marxa, aconseguint la coordinació dels moviments alternats de braços i cames, guanyant en equilibri i agilitat.
- Desplaçar-se de formes diverses i sobre superfícies diferents.
- Pujar i baixar escales alternant els peus amb suport o sense.
- Realitzar curses i salts a peu pla.
- Mostrar haver-se iniciat en el control de la inhibició en els diferents desplaçaments.
- Experimentar diferents direccions llançant i entomant objectes.
- Combinar diferents moviments en activitats motrius.
- Posar en coordinació ambdues mans, aplicant m,s o menys força o fent ús de la pinça en accions de: picar, encaixar, estripar, rebregar, enfilar, cargolar, descargolar, apilar, pessigar, pastar, modelar, emmotllar, punxar.
- Experimentar les nocions espacials tenint com a referència el propi cos.
- Demostrar tenir un ritme establert d'alimentació diari.
- Establir un ritme periòdic en el son i el repòs.
- Mostrar col·laboració activa en la neteja personal, en vestir-se i en despullar-se.
- Utilitzar cada vegada millor els estris de menjar.
- Mostrar les pròpies emocions, interessos i preferències amb l'actitud corporal i l'expressió verbal.
- Utilitzar el llenguatge corporal o verbal per expressar l'acció personal, la possessió dels objectes i les pròpies vivències.
- Imitar models coneguts quan aquests hi són presents.
- Experimentar pautes de comportament.
- Reproduir accions de la vida quotidiana.
- Manifestar un procés d'adaptació a la pròpia realitat social.

Objectius referencials de fets i conceptes

- Mostrar coneixement de les sensacions que comporta el joc motriu i els estats corporals referents a la postura, el moviment i l'equilibri.
- Identificar el propi cos, adonant-se de les possibilitats dels seus elements.
- Assenyalar la ubicació de les principals parts del propi cos.
- Anomenar les parts m,s conegudes del propi cos.
- Mostrar haver-se iniciat en la comprensió de les nocions espacials tenint per referència el propi cos, en situacions viscudes i en objectes d'ús quotidià.
- Mostrar haver-se iniciat en la comprensió de la noció de temps, tenint per referència les activitats quotidianes: abans de, després de.
- Distingir les característiques sexuals pròpies, mostrant la noció de pertinença al grup femení o masculí.
- Identificar la pròpia imatge reflectida i/o reproduïda.

Objectius referencials d'actituds

- Ser actiu en la demanda d'afecte, companyia, joc, en els ambients familiars.
- Esforçar-se per prendre la iniciativa davant de les pròpies necessitats, en segons quines situacions o per demanar ajut a la persona adulta quan: s'adona que t, gana i set, s'adona que t, pipí o caca, s'adona que t, mocs, s'adona que s'ha embrutat la cara, les mans, la roba.

- Adquirir iniciativa en activitats o jocs i fer-ne partícips les altres persones.
- Gaudir de la pròpia acció i de les activitats proposades per l'educador/a.
- Habituar-se a prendre les precaucions necessàries per no fer-se mal.
- Expressar quins esdeveniments, situacions, persones, animals, etc., provoquen les pròpies pors, i trobar, amb l'ajuda de l'educador/a, maneres de superar-les.
- Tenir una actitud activa davant d'una dificultat superable.
- Gaudir de les pròpies conquestes.

Àrea 2: Descoberta de l'entorn natural i social

Continguts de procediments

1. Observació i exploració directa i observació indirecta de qualitats perceptibles amb els sentits, d'alguns elements de l'entorn i de les característiques morfològiques i funcionals d'alguns éssers vius.
  - Observació i exploració directa d'elements manipulables, emprant diverses vies sensorials: vista, tacte, olfacte, gust, oïda.
  - Observació directa de les característiques més rellevants d'alguns animals i plantes.
  - Observació indirecta de característiques i de qualitats perceptibles d'elements del marc natural i social immediat.
  - Evocació de qualitats sense la presència d'estímul.
2. Experimentació i manipulació d'elements de l'entorn immediat.
  - Experimentació d'elements manipulables seleccionats per l'educador/a.
  - Accions ordenades executades sobre materials i objectes.
3. Organització de la vida humana a partir de la pròpia realitat.
  - Identificació de les persones i l'organització de l'entorn familiar i escolar.
  - Reproducció d'algunes cançons, cantarelles, jocs de falda i rodolins del propi folklore.
  - Creació d'hàbits d'atenció i regulació de la pròpia acció.
  - Creació d'hàbits de col·laboració.

Continguts de fets i conceptes

1. Característiques dels elements de l'entorn proper.
  - Qualitats perceptibles dels elements de l'entorn proper.
  - Noció de constància/canvi, causa/efecte en elements quotidians.
  - Elements naturals que configuren el medi habitual.
  - Característiques morfològiques i funcionals de les plantes i animals seleccionats.

2. Elements que configuren l'entorn humà proper.

- Identificació d'elements i característiques dels components de l'entorn socio-cultural habitual.

3. Els costums i l'estil de vida referits a la pròpia cultura.

- Elements característics de les tradicions i el folklore.

Continguts d'actituds

1. Adaptació a l'entorn escolar.

- Esforç per respectar normes senzilles de convivència.
- Col·laboració i relació afectiva amb l'educador/a, les companyes i els companys.

2. Estimació, respecte i interès pels elements del marc natural i social.

- Respecte pels elements del marc natural i social proper.

Objectius referencials de procediments

- Mantenir l'atenció durant el temps establert per a l'activitat.
- Seleccionar determinats estímuls d'entre tots els presents.
- Localitzar determinats estímuls presents en l'entorn proper.
- Diferenciar la procedència d'alguns estímuls provinents del medi extern.
- Observar algunes característiques que són constants en un objecte, fenomen o situació.
- Observar algunes característiques que són canviants en un objecte, fenomen o situació.
- Observar el tot, les seves parts i qualitats perceptibles aïllades, descobrir contrastos d'aquestes qualitats.
- Observar alguns animals i plantes detectant com són i què fan.
- Identificar alguns elements coneguts i algunes de les seves característiques més importants, en imatges fixes o mòbils.
- Recordar qualitats perceptibles d'elements de l'entorn quan no hi són presents.
- Experimentar la percepció d'estímuls sensorials partint de la manipulació de materials.
- Utilitzar objectes susceptibles de produir determinades sensacions.
- Produir modificacions en els objectes o en les persones, mitjançant diferents tipus d'accions manipulatives.
- Comprovar els diversos efectes que produeix una mateixa acció sobre materials, objectes i persones.
- Comprovar els diversos efectes que produeixen accions diferents sobre un mateix objecte.
- Observar les relacions existents entre els resultats i els processos que els han produït.
- Manipular objectes i materials observant com interactuen entre ells.
- Relacionar diferents accions en funció dels resultats que es van obtenint en aplicar-les.

- Formular possibles resultats abans de passar a l'acció prevista.
- Comprovar si els resultats d'una acció són els esperats en la predicció.
- Identificar les persones, companys i companyes que conviuen habitualment a l'escola.
- Identificar les persones que componen l'entorn familiar habitual.
- Identificar, en fotografies, persones de l'entorn familiar habitual i de l'escola.
- Diferenciar les parts d'ús m,s habitual de la casa, de l'escola i la seva funcionalitat.
- Identificar alguns elements significatius de l'entorn habitual.
- Identificar manifestacions orals del folklore.
- Memoritzar algunes cançons, jocs de falda...
- Adquirir l'hàbit de centrar l'atenció i mantenir-la durant un cert temps.
- Habituar-se a controlar la pròpia acció.
- Col·laborar amb l'educador/a, segons les situacions, en el manteniment de l'ordre d'alguns materials col·lectius.
- Iniciar-se en l'aplicació de les normes de convivència del grup familiar, escolar i social.

Objectius referencials de fets i conceptes

- Identificar qualitats perceptibles en relació amb objectes, éssers, fenòmens i situacions a què pertanyen.
- Aplicar el nom adequat a diverses qualitats perceptibles dels elements observats.
- Identificar per quin canal arriben algunes de les qualitats perceptibles conegudes.
- Identificar les modificacions que han sofert els objectes o les persones, els fenòmens i les situacions m,s pròximes mentre han estat fora del propi camp sensorial, reconeixent, malgrat aquests canvis, la seva identitat com a tals.
- Comentar quins són els mitjans que s'han d'emprar per produir determinats resultats en accions diferents.
- Mostrar coneixement de l'existència d'objectes, fenòmens, independentment de la seva presència perceptible.
- Identificar com a tals diversos objectes, éssers i fenòmens naturals del medi habitual.
- Conèixer el nom de diversos objectes, éssers o fenòmens del marc natural immediat.
- Explicar com es desplacen alguns animals de l'entorn proper, identificant-ne les parts del cos que fan servir per a aquest desplaçament.
- Mostrar coneixement d'alguns dels costums i/o reaccions de determinats éssers vius.
- Identificar alguns animals joves i adults com a pertanyents a la mateixa espècie.
- Reconèixer algunes característiques significatives de les plantes.
- Identificar persones del marc social habitual: familiars, veïns-veïnes, amics-amigues, educadors-educadores, companys-companyes.
- Reconèixer, en imatges fixes o mòbils, persones del marc social habitual i personatges concrets molt coneguts.
- Mostrar coneixement de la utilització i les funcions dels objectes, els productes i els materials d'ús habitual o del context proper.
- Identificar imatges (estàtiques o dinàmiques) que representen objectes i productes, coneguts en experiències anteriors, que no pertanyen al context m,s immediat.
- Reconèixer el carrer de casa i el de l'escola.
- Mostrar un coneixement de l'ús que hom fa de les diverses estances de casa i les de l'escola.
- Identificar algunes feines que es puguin relacionar amb persones conegudes de l'entorn familiar i escolar.
- Conèixer alguns contes populars i els seus personatges m,s importants.

- Conèixer les figures més representatives de les manifestacions tradicionals: gegants, dracs, diables...

Objectius referencials d'actituds

- Tenir espera durant un cert temps mentre la persona educadora atén els altres infants.
- Compartir els objectes, l'espai i l'educador/a.
- Tenir cura de no fer mal a les companyes i els companys.
- Habituar-se a demanar ajut a l'educador/a en el moment que sigui necessari.
- Mostrar-se sensible exterioritzant les emocions i els sentiments davant de determinades situacions.
- Mostrar interès pels companys i les companyes amb qui es conviu habitualment.
- Mostrar curiositat per les exploracions i les descobertes dels companys i les companyes.
- Reaccionar positivament davant de les sorpreses i les troballes inesperades.
- Habituar-se a tenir cura dels elements del marc natural i social que té a l'abast.

Àrea 3: Intercomunicació i llenguatges

Llenguatge verbal

Continguts de procediments

1. Comprensió oral de missatges emesos en contextos significatius per persones o mitjans de comunicació.
  - Observació dels diferents senyals comunicatius, el gest i l'entonació.
  - Identificació dels senyals, del missatge i de l'emissor.
  - Discriminació fonètica de sons significatius produïts pel propi cos i per la naturalesa.
  - Interpretació i compleció del significat d'una informació.
  - Comprensió progressiva de variacions morfològiques de gènere i nombre.
2. Expressió oral en situacions comunicatives segons les convencions de la llengua.
  - Utilització dels diferents tipus de comunicació bàsica mitjançant senyals paralingüístics i/o lingüístics.
  - Utilització de noms, adjectius i verbs en situació d'ús i comunicació.
  - Utilització de variacions morfològiques de gènere i nombre en el nom i en els adjectius.
  - Utilització dels determinants: allà, aquest, aquell, jo-tu, meu-teu.
  - Domini progressiu de la frase. L'estructura i l'entonació: interrogatives, exclamatives, imperatives, afirmatives i negatives.
  - Iniciació en la utilització de diferents formes de comunicació.
  - Imitació, joc i representació amb el gest i la paraula.

3. Memorització de fets i situacions relacionades amb contextos significatius.
  - Evocació oral de les experiències relacionades en situacions puntuals i extraordinàries o en situacions més habituals.
  - Retenció i memorització d'informacions concretes.
4. Adquisició de vocabulari en contextos significatius.
  - Ampliació del vocabulari relacionat amb els camps d'experiència.

Continguts d'actituds

1. Participació i adequació comunicativa.
  - Creació d'actituds davant de l'expressió i la comunicació.
  - Expectació per les explicacions dels docents.

Llenguatge musical

Continguts de procediments

1. Percepció i comprensió auditives.
  - Captació d'estats afectius provocats per la música o la veu humana.
  - Reconeixement i diferenciació auditiva de silencis, sons i les seves qualitats de: durada, intensitat, timbre, i de ritmes, cançons i cantarelles.
2. Execució i expressió de qualitats i possibilitats del món sonor.
  - Imitació i reproducció de: silencis, sons, cançons i cantarelles, ritmes, danses.
  - Interpretació i improvisació de cançons i cantarelles i de danses.

Continguts d'actituds

1. Respecte i sensibilitat per l'expressió musical.
  - Sensibilitat davant de l'expressió musical.
  - Audició atenta de cançons i música.
  - Esforç per l'adquisició d'una postura adequada cantant, ballant o fent jocs rítmics.

Llenguatge plàstic

Continguts de procediments

1. Percepció sensorial dels elements de l'entorn immediat.

- Percepció de l'entorn immediat a través dels sentits, especialment de la vista i el tacte.
- Observació de característiques globals d'elements del natural o d'imatges, iniciant la lectura dels elements plàstics: forma, color, textura, mesura.
- Discriminació tot-parts d'un objecte.
- Observació de la constància d'un objecte en diferents posicions i situacions.
- Comparacions entre similituds i diferències de color, textura i grandària en objectes concrets.
- Observació d'imatges fixes i mòbils, identificant-hi objectes i formes conegudes.
- Percepció de la representació del moviment en imatges fixes i apreciació d'accions en imatges mòbils.

2. Memorització visual de dades obtingudes per l'observació.

- Retenció mental, cada cop més llarga, de formes i qualitats sensorials dels objectes i imatges vivencials.

3. Organització de la grafomotricitat.

- Creació d'habilitats motrius: coordinació visual-manual, adequació de la postura global del cos.

4. Aplicació de tècniques bàsiques: pintura, dibuix, modelatge, collage, construccions.

- Utilització d'instruments i materials seleccionats.
- Iniciació de tècniques: dibuix, pintura, modelatge, collage, construccions.

5. Representació subjectiva o objectiva d'elements i situacions viscudes o imaginàries.

- Representació d'elements i situacions viscudes o imaginàries.

6. Aplicació d'hàbits de neteja i ordre.

- Creació d'hàbits de neteja i ordre.

Continguts d'actituds

1. Interès i constància en les activitats plàstiques.

- Interès i curiositat pel món visual a través de les experiències sensorials d'exploració de materials diversos.
- Manteniment d'un ritme de treball durant un temps determinat.
- Col·laboració en les activitats d'ensenyament-aprenentatge organitzades pels docents.

2. Valoració de les produccions plàstiques.

- Respecte pel treball dels companys i les companyes.

Llenguatge matemàtic

Continguts de procediments

1. Observació i manipulació d'objectes i materials seleccionats.
  - Exploració i manipulació sensòrio-motora d'elements seleccionats pels docents.
2. Relacions qualitatives i quantitatives: per la similitud o diferència. Per atributs comuns atenent a categories universals o establertes prèviament. Per m,s d'un atribut comú.
  - Distinció d'aspectes qualitius dels elements seleccionats: color, olor, textura, sonoritat, complexió.
  - Relacions entre elements manipulables tenint en compte les qualitats perceptibles: color i grandària.
  - Seriacions, fins a dos atributs, d'elements manipulables.
  - Observació de qualitats perceptibles dels elements de l'entorn proper.
  - Iniciació a les agrupacions d'objectes i elements manipulables sota l'aspecte quantitatiu.
3. Comparacions de mides i mesures en objectes manipulables: gran-petit-mitjà, llarg-curt, ample-estret, gruixut-prim, alt-baix, pesant-lleuger.
  - Comparació d'elements de l'entorn proper tenint en compte, cada vegada, un atribut.
  - Comparació de grandària: gran-petit, i de quantitat, molt-poc, en objectes de la vida quotidiana o elements figuratius.
  - Manipulació de materials continus i/o discontinus.
  - Adquisició del vocabulari precís per designar: la grandària, gran/petit; la quantitat, molts/pocs; el color, vermell, blau, verd i groc, en els elements observats.
4. Relacions espacials i topològiques.
  - Creació de nocions bàsiques d'orientació dinàmica.

Continguts d'actituds

1. Valoració dels recursos matemàtics.
  - Esforç per la utilització del llenguatge matemàtic m,s elemental.
  - Adquisició d'hàbits per resoldre situacions matemàtiques senzilles.
2. Interès per donar les respostes adequades.
  - Interès per participar en jocs i activitats lúdiques amb contingut matemàtic.

Llenguatge verbal

Objectius referencials de procediments

- Entendre les intencions comunicatives de les altres persones pel gest i l'entonació.
- Diferenciar progressivament el qui parla d'allò que diu en una situació comunicativa.
- Adonar-se dels sorolls del propi cos: riure, plorar, esternudar, i els de la naturalesa: pluja, vent, etc.
- Diferenciar progressivament els diferents sons significatius de la llengua en la comunicació habitual. Inicialment, els m,s contrastats per la forma i el punt d'articulació.
- Relacionar descripcions i explicacions de l'educador/a amb experiències viscudes anteriorment.
- Interpretar l'activitat gestual i oral de l'educador/a referida a situacions ordinàries.
- Interpretar, orientant-se amb el context, expressions que habitualment utilitzen les persones per saludar, acomiadar-se, etc.
- Entendre el llenguatge de l'educador/a quan es refereix a esdeveniments puntuals (l'aquí i l'ara), i a esdeveniments de llarga durada en contextos habituals.
- Completar les informacions rebudes verbalment gràcies al context.
- Descobrir, mitjançant l'intercanvi comunicatiu, que hi ha paraules que varien morfològicament segons les persones a qui es refereixen.
- Posar de manifest, gestualment i oralment diferents intencions comunicatives: requeriment, regulació de l'atenció de l'altre persona, acceptació, rebuig, ordre, protesta, informació.
- Emprar el nom correcte per denominar persones, animals i les seves qualitats.
- Utilitzar progressivament les flexions verbals.
- Emprar variacions morfològiques de gènere i nombre, en els intercanvis comunicatius habituals.
- Utilitzar diferents determinants per establir referències de lloc i de persona.
- Emprar en frases senzilles l'entonació adequada a les intencions comunicatives.
- Enriquir progressivament l'estructura de la frase.
- Adequar progressivament el to de veu al context comunicatiu.
- Participar en diàlegs dirigits per l'educador/a.
- Descriure alguns objectes, imatges i situacions presents.
- Utilitzar el llenguatge m,s enllà de l'aquí i l'ara, i ser capaç de fer presents situacions no presents.
- Descobrir diferents les possibilitats d'improvisar o combinar sons o paraules per divertir-se i divertir les altres persones.
- Reproduir, en el joc simbòlic, situacions viscudes anteriorment en la vida diària, ja sigui de casa o de l'escola.
- Completar rimes, cantarelles i frases conegudes.
- Recordar fets concrets a curt termini.
- Recordar els noms dels amics i les amigues, dels familiars i de les persones adultes properes.
- Recordar algunes seqüències d'un conte o narració coneguts.
- Identificar l'aparició de paraules noves en un discurs entenedor, en el qual hi hagi elements lingüístics referents ja coneguts.
- Relacionar paraules noves amb d'altres ja conegudes.

- Descobrir, mitjançant l'intercanvi comunicatiu, que hi ha paraules que per a tothom volen dir el mateix i d'altres que no.
- Utilitzar frases, paraules o expressions senzilles per a diferents situacions comunicatives: per agrair, per saludar...
- Utilitzar el vocabulari referit a: persones, animals o coses, mitjançant l'experiència, la representació mental i l'intercanvi comunicatiu.

Objectius referencials d'actituds

- Adquirir l'hàbit d'esperar-se per ser atès.
- Escoltar atentament una explicació curta.
- Mostrar interès per la comunicació, posant atenció a les demandes i explicacions de les altres persones.
- Esforçar-se per comunicar-se oralment de manera entenedora.
- Posar atenció als requeriments de les altres persones.
- Gaudir escoltant contes i narracions conegudes o noves.
- Interessar-se per les informacions que proporciona l'educador/a quan aquest/a ha creat una expectativa.

Llenguatge Musical

Objectius referencials de procediments

- Manifestar diferents estats emocionals: placidesa, relaxació, tristesa, alegria, provocats per la modulació de la veu humana o la música.
- Diferenciar auditivament so/silenci.
- Escoltar i identificar de manera intuïtiva sons i algunes de les qualitats d'aquests produïdes per objectes, instruments i la veu humana.
- Identificar, per contrast, el so i alguns dels atributs de les seves qualitats: fort/flaix, llarg/curt, els propis d'instruments molt contrastats.
- Localitzar visualment i reconèixer auditivament el so i el silenci en el context habitual.
- Reconèixer cantarelles i cançons i ritmes molt coneguts.
- Reproduir sons i silencis per imitació i per contrast.
- Imitar cantarelles i danses mitjançant la veu, el cos i el moviment, ja sigui amb desplaçament o sense.
- Expressar corporalment la pulsació d'un estímul sonor: llenguatge, cançó, música enregistrada.
- Adaptar progressivament els moviments corporals a la regularitat de diferents estímuls sonors.
- Cantar i tenir memoritzat un repertori de cançons, cantarelles i petits jocs-danses adequat a l'edat i a les possibilitats musicals.
- Utilitzar la veu, la cançó i la dansa com a mitjà d'expressió i comunicació.
- Assajar improvisacions de sons, cantarelles i moviments corporals lliures.

Objectius referencials d'actituds

- Gaudir en les activitats musicals.
- Valorar el so i el silenci en el context que el marc escolar pugui oferir.
- Escoltar amb atenció les cançons que canten els docents i els altres nens i nenes.
- Escoltar amb atenció els enregistraments d'obres musicals.
- Esforçar-se a mantenir una bona postura corporal.

Llenguatge plàstic

Objectius referencials de procediments

- Experimentar les sensacions que produeixen les diverses propietats dels materials: plaer o desplaer en la textura, en la consistència, el color, etc.
- Establir contactes amb els materials, treballant cada sentit de manera aïllada i conjuntament, de forma espontània.
- Descobrir la forma global de l'objecte resseguint, amb la vista i el gest, els contorns i les parts m,s rellevants del volum.
- Adonar-se de la presència del color en els materials, objectes i imatges.
- Observar i diferenciar la qualitat tàctil de superfícies naturals i artificials contrastades.
- Identificar un objecte i les seves parts fonamentals, a partir de vivències i experiències relacionades amb el propi cos i l'entorn, tant del natural com en les imatges.
- Observar un objecte de formes senzilles en diferents posicions i punts de vista: frontal, per sobre, per sota, dret, tombat..., tot iniciant la seva identificació en imatges.
- Adonar-se de la situació espacial d'objectes, tant del natural com representats gràficament.
- Comparar dos objectes, sempre en situació de contrast, i trobar-hi semblances i diferències respecte d'una sola qualitat cada vegada: color, textura, grandària.
- Descobrir en les imatges objectes d'ús personal o familiar.
- Observar imatges diferenciant les unes de les altres.
- Diferenciar en les imatges expressions contrastades: rient, plorant, etc.
- Identificar accions en les figuracions plàstiques: córrer, saltar, etc.
- Relacionar determinades representacions visuals del moviment corporal amb les pròpies accions.
- Memoritzar formes, colors i textures conegudes d'objectes, imatges, joguines, etc.
- Manipular, de manera directa i lliure, materials i objectes sense perjudicis ni temors.
- Descobrir la relació entre gest i traç, explorant gestualment l'espai, deixant empremtes i grafismes en diferents suports.
- Aconseguir una bona coordinació vista-mà, passant del gargot incontrolat a l'inici de les formes controlades.
- Omplir superfícies amb taques i gargots juxtaposats i/o sobreposats controlant l'espai paper.
- Establir en certs grafismes significat, donant nom als gargots.
- Mantenir la postura adequada, cada vegada un temps m,s llarg, durant l'estona de treball.
- Experimentar el gest gràfic ampli en grans superfícies i en diferents posicions: vertical, horitzontal.

- Practicar la coordinació d'ambdues mans manipulant diferents materials en accions molt diverses i amb diferent nivell de precisió gestual: estripar, pastar, pessigar, enfilat, arrugar, etc.
- Experimentar diferents materials amb el propi cos, com a primera eina, en espais preferentment amplis sense intencions determinades.
- Manipular diferents instruments i materials seguint unes pautes d'ús establertes per l'educador/a: guix, llapis, ceres, pintura, argila, cola.
- Experimentar l'espai en suports de diferent qualitat, format i mesura: pissarra, paper, etc.
- Utilitzar progressivament eines senzilles: punxó, tisores, pinzell.
- Experimentar la ductilitat i textura de pastes modelables i la resistència i duresa d'altres materials: fusta, cartó, etc.
- Utilitzar materials i objectes diversos, d'ús quotidià i residus per a la pròpia producció plàstica.
- Utilitzar el dibuix anant del gargoteig a l'inici de la representació de formes simbòliques.
- Manipular la pintura de manera espontània i predominantment per taques.
- Crear formes volumètriques amb materials modelables a partir de l'experimentació gestual amb les dues mans.
- Experimentar els encolatges amb diversos materials i formes, iniciant la tècnica del collage.
- Construir estructures, articulant les formes, seguint un procés de l'horitzontalitat a la verticalitat amb diversos materials: fusta, suro, cartó, etc.
- Expressar vivències, emocions, en produccions de significació pròpia.
- Expressar-se amb espontaneïtat, donant respostes plàstiques individuals i diferenciades, a través dels gargots i les taques.
- Iniciar la representació de la figura humana i d'altres esquemes simbòlics.
- Explicar verbalment expressions simbòliques del que es dibuixa, es pinta o es modela.
- Rentar-se adequadament: mans, braços, encara que en ocasions amb ajut.
- Ajudar a netejar els estris i la taula que s'han fet servir.
- Ajudar a endreçar els materials utilitzats en l'activitat.

Objectius referencials d'actituds

- Gaudir d'un ambient estèticament agradable, equilibrat, harmònic.
- Interessar-se en el descobriment de l'entorn.
- Interessar-se en el descobriment d'imatges reproduïdes en llibres, làmines.
- Mostrar satisfacció després d'un treball fet amb interès al marge del resultat aconseguit.
- Mantenir durant una estona l'acció sobre materials, tot explorant-los, arribant o no a un resultat.
- Demanar ajut i/o rebre'l, si cal.
- Participar en activitats col·lectives, compartint progressivament el material.
- Col·laborar sol-sola i/o amb les altres persones en l'ambientació de diferents espais.
- Respectar les pròpies realitzacions i les dels altres nens i nenes.

Llenguatge matemàtic

Objectius referencials de procediments

- Manipular els objectes mirant, palpant, ensumant, prement, escoltant, per tal de descobrir-hi els aspectes qualitius.
- Verificar amb el tempteig les qualitats d'aquests elements.
- Classificar els elements manipulatius en funció de les qualitats seleccionades.
- Continuar una sèrie iniciada per l'educador/a, en que es vagi alternant un atribut.
- Descobrir qualitats qualificatives en els elements de l'entorn proper.
- Experimentar la noció de quantitat a través de comparar i agrupar elements.
- Comparar elements i objectes seleccionats de materials diversos.
- Identificar similituds i diferències en els objectes i elements a partir d'un referent donat.
- Realitzar les accions de treure, agrupar, separar utilitzant objectes prèviament seleccionats.
- Transvasar materials omplint i buidant recipients diferents.
- Utilitzar de forma apropiada els termes gran i petit aplicats a objectes similars de grandàries diferents.
- Utilitzar de forma correcta els termes "molts" i "pocs" com a fruit de la comparació entre dues quantitats d'objectes molt contrastades.
- Aplicar els noms adequats per denominar els colors que il·lustren els elements observats.
- Verbalitzar els resultats de les observacions i de les accions realitzades sobre els objectes.
- Situar-se a fora, a dins, al davant, al darrera, a sobre o a sota d'un objecte seguint un ordre.

Objectius referencials d'actituds

- Habituarse a la utilització de termes matemàtics senzills per designar elements observats i els seus atributs m,s característics.
- Esforçar-se a mantenir una constància en les activitats iniciades.
- Mantenir una actitud de recerca i descobriment per tal de resoldre dificultats superables.
- Habituarse a exterioritzar les pròpies conquestes i descobertes.
- Participar amb interès i atenció en activitats manipulatives i jocs perceptius que facilitin l'adquisició de nocions bàsiques.